

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών σε Θέματα Κατανόησης Κειμένου

4. Εγγραμματισμός στην Κατανόηση Κειμένου: Το Πλαίσιο Αξιολόγησης

Κατερίνα Αραμπατζή
Πάυλος Βελιτζέλος
Γεωργία Δρούλια
Πηνελόπη Παπαστράτου
Λένια Τζαλλήλα

Εθνικό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021-2025

Τομεακό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025

Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων

Το έργο υλοποιήθηκε με Επιστημονικά Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ανάστασο Εμμανουήλ και χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.

Συνοπτική Παρουσίαση της Ενότητας

- Χαρακτηριστικά των κειμένων που επιλέγει το PISA
- Παραδείγματα ερωτήσεων για κάθε νοητική διαδικασία
- Τα επίπεδα δυσκολίας των ερωτήσεων
- Παραδείγματα ερωτήσεων σε κάθε επίπεδο δυσκολίας

Τα κείμενα που εντάσσονται στην έρευνα: παραδείγματα

Στην προηγούμενη ενότητα αναφερθήκαμε στα είδη και τη μορφή των κειμένων που εντάσσονται στην αξιολόγηση της Κατανόησης κειμένου στο PISA.

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε χαρακτηριστικά κειμένων τα οποία κρίνονται συνήθως κατάλληλα για να πλαισιωθούν με ερωτήσεις στο πλαίσιο της έρευνας:

Κείμενα με λάθη και ελλείψεις ή ακατάλληλα για συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση

Στους μαθητές σπάνια δίνεται η ευκαιρία να ασκήσουν κριτική και να εντοπίσουν λάθη και ελλείψεις τόσο στο περιεχόμενο, όσο και τη μορφή των κειμένων.

Στο πλαίσιο της παιδαγωγικής διαδικασίας γίνεται ιδιαίτερη προσπάθεια, τα κείμενα που προτείνονται στους μαθητές να είναι «υποδειγματικά», ώστε να συντελούν στη βελτίωση των γλωσσικών τους δεξιοτήτων.

Το PISA, αντίθετα ωθεί τους μαθητές να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στα κείμενα και με τις ερωτήσεις, τους καθοδηγεί να εντοπίσουν λάθη, παραλείψεις και σε πολλές περιπτώσεις να κρίνουν την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη περίσταση ή εργασία.

Σε κάποιες περιπτώσεις, δίνονται κείμενα με αναντιστοιχία ανάμεσα στον τίτλο και το περιεχόμενο, την οποία ο μαθητής καλείται να εντοπίσει και να αιτιολογήσει.

Μπορεί για παράδειγμα, το κείμενο να υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει απόλυτα αποτελεσματική λύση για κάποιο πρόβλημα υγείας, αλλά ο τίτλος να υποστηρίζει το αντίθετο.

Σε άλλες περιπτώσεις μπορεί το ύφος ενός κειμένου να είναι ιδιαίτερα φιλικό και οικείο και να μην αρμόζει σε “γραφειοκρατικού τύπου” περίσταση.

Μπορεί επίσης, κάποιο κείμενο να μην είναι κατάλληλο για να προωθήσει κάποιο προϊόν ή υπηρεσία, διότι δεν αναφέρεται επαρκώς στα θετικά του χαρακτηριστικά.

Στην Ελλάδα, είναι φανερό ότι οι μαθητές δυσκολεύονται να ασκήσουν κριτική απέναντι στα κείμενα και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα στις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου όπου, ενώ η αδυναμία του κειμένου είναι προφανής, καταβάλλουν προσπάθεια να υποστηρίξουν την αρτιότητα και την καταλληλότητα του κειμένου αναφέροντας ασάφειες ή γενικότητες οι οποίες δεν στηρίζονται σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου.

Κείμενα με θέμα που να ενδιαφέρει τους 15χρονους μαθητές

Ένα από τα κριτήρια για την ένταξη των κειμένων στην έρευνα είναι εάν το θέμα τους είναι ενδιαφέρον για τους 15χρονους μαθητές.

Παραθέτουμε κάποιες περιπτώσεις κειμένων που πληρούν αυτό το κριτήριο:

α) προσωπικές μαρτυρίες από δραστηριότητες στις οποίες συνήθως συμμετέχουν παιδιά αυτής της ηλικίας

Μπορώ να γίνω ομαδάρχισσα σε κατασκήνωση?

<https://www.ischool.gr/threads/Μπορώ-να-γίνω-ομαδάρχισσα-σε-κατασκήνωση.159420/#post-4180582>

Η Βαλου... αυτή τη στιγμή δεν είναι συνδεδεμένη. Έχει γράψει 1,184 μηνύματα.

9 Ιουνίου 2024, 17:27

Εγώ έχω φάει όλα μου τα καλοκαίρια σε κατασκηνώσεις ως κατασκηνώτρια και ως ομαδάρχισσα

Θα περάσεις καλά, φυσικά, όμως να ξέρεις ότι είναι πολύ, πολύ δύσκολο. Ετοιμάσου για πολύ ξενύχτι, ύπνο το πολύ 3-4 ώρες (εφόσον έχεις και υπηρεσία το βράδυ), παράλογες απαιτήσεις, και να είσαι συνέχεια, ΣΥΝΕΧΕΙΑ σε επιφυλακή! Όσο κι αν λένε ότι είναι χαλαρά έχεις πολύ μεγάλη ευθύνη και, όσο κι αν θέλεις να περάσεις καλά, θα πρέπει να είσαι ΕΚΕΙ για τα παιδιά -είναι σημαντικό αυτό, κάτσε να ακούσεις. Δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο από ένα παιδί που φεύγει από την κατασκήνωση και λέει "δεν θέλω να ξαναπάω" ή, ακόμα χειρότερα, ζητάει την μαμά του από την πρώτη μέρα.

Θα πρέπει να κερδίσεις την εμπιστοσύνη τους ώστε να τα καταφέρεις να σου μιλάνε για να έχεις μία ιδέα του τι γίνεται μεταξύ τους και να "προβλέπεις" τυχόν έριδες αλλά και για να είσαι κοντά τους, που είναι πολύ, πολύ σημαντικό.

Με δύο λόγια, πρέπει να το θέλεις και να είσαι ΕΚΕΙ, κι όσο κι αν λένε ότι είναι εύκολο θα υπάρξουν στιγμές που πραγματικά θα πελαγώσεις... Δεν θα προλαβαίνεις να τρως το μεσημέρι, να κοιμάσαι το βράδυ, θα έχεις να κάνεις με 15 υπερπροστατευτικούς γονείς που θα θέλουν να αντιμετωπίζεις το παιδί τους σαν βασιλιά, θα πρέπει να ελέγχεις -αόρατα- τα πάντα στα παιδιά, αν είναι καθαρά, αν άλλαξαν εσώρουχα, πόσο και τι τρώνε, πόσο μιλάνε με τα άλλα παιδιά και τι ανασφάλειες έχουν, θα πρέπει να βρεις τα ενδιαφέροντά τους, να κοινωνικοποιήσεις όσους δεν μιλάνε και, παράλληλα, να είσαι σε όποιο άλλο πόστο σου αναθέσει η κατασκήνωση.

Ως μοναδική συμβουλή από τώρα, θα σου πρότεινα να μην πας με -μοναδικό- σκοπό να περάσεις καλά γιατί, μπορεί εσύ να περάσεις, αλλά τα παιδιά σου σίγουρα δεν θα περάσουν. Είναι όμως μοναδική εμπειρία και αξίζει να την ζήσεις, κι αν δεν έχεις πάει και ποτέ κατασκήνωση σου το προτείνω ανεπιφύλακτα!!!!

β) κείμενα που περιέχουν δράση ή περιπέτεια (και ας μην εξαντλούνται σε αυτό το επίπεδο)

γ) κείμενα που μιλούν για την τεχνολογία και τις εφαρμογές της στην καθημερινή ζωή

Η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) είναι ήδη στο κινητό σου – Μάθε να τη χρησιμοποιείς

<https://www.in.gr/2023/05/29/in-science/gadget-corner/epayksimeni-pragmatikotita-ar-einai-idi-sto-kinito-sou-mathe-na-ti-xrisimopoeis/>

In.gr 29 Μαΐου 2023 (διασκευασμένο)

Η εξέλιξη της τεχνολογίας μας καθορίζεται από την ταχύτητα και την αλλαγή. Όλες οι νέες τεχνολογίες έχουν δημιουργηθεί για να είναι ευκολότερες, ασφαλείς και γρήγορες. Η επανάσταση του 5G είναι μια τέτοια τεχνολογία και η Επαυξημένη Πραγματικότητα, γνωστή ως AR (augmented reality), την αξιοποιεί όσο κανένας άλλος.

Το AR είναι μια καθηλωτική εμπειρία μέσω εφαρμογών που χρησιμοποιούν την κάμερα του κινητού, βασικά. Αναπτύσσεται χρησιμοποιώντας εργαλεία που διαθέτουν αναγνώριση βάθους, επιφάνειας, αντικειμένου και φωτισμού. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους προγραμματιστές να δημιουργούν περιβάλλοντα για παιχνίδια πολλών παικτών, να επεξεργάζονται εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους και πολλά άλλα.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους τα smartphone με δυνατότητα AR μπορούν να «προσθέσουν αξία» στον κόσμο μας, όπως:

Θέλετε να βάψετε το σπίτι σας και δεν είστε σίγουροι τι χρώμα να επιλέξετε; Δεν χρειάζεται να το δοκιμάσετε ή να βάψετε ένα μέρος του τοίχου, απλώς χρησιμοποιήστε το smartphone σας με την Επαυξημένη Πραγματικότητα. Η χρήση του είναι πολύ απλή: ανοίγετε την κάμερα και μπορείτε να δείτε τους τοίχους σε διαφορετικό χρώμα. Μέσω του smartphone σας μπορείτε να δείτε τα έπιπλα πριν τα αγοράσετε, να τα οραματιστείτε σε διαφορετικά δωμάτια του σπιτιού ώστε να γνωρίζετε εκ των προτέρων αν σας αρέσουν ή όχι, αν αξίζει να τα βάλετε σε ένα δωμάτιο και σε ποια θέση.

Με το smartphone και το AR σας μπορείτε, επίσης, να μάθετε και να μελετήσετε. Η μάθηση μπορεί να γίνει μέσω της δημιουργίας διαδραστικών χώρων που μπορούν να ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή των μαθητών. Με απλά λόγια, όπως κινείστε και αλληλεπιδράτε στο εικονικό περιβάλλον ενός video game, να κινηθείτε εικονικά σε μια αρχαία πόλη, να επισκεφθείτε μια εγκατάσταση, μια κατασκευή κτλ. Η επαυξημένη πραγματικότητα μέσω της κινητής συσκευής μπορεί, επίσης, να λειτουργήσει ως εικονική περιήγηση σε ένα μουσείο, που ενσωματώνει και διδακτικές πληροφορίες για να επεκτείνει ψηφιακά την αφήγηση των φυσικών εκθεμάτων που εμφανίζονται.

δ) κείμενα που πραγματεύονται ασυνήθιστο θέμα που προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Για παράδειγμα, το κείμενο που ακολουθεί με τίτλο «Το χωριό όπου όλοι ζουν στο ίδιο σπίτι»

«Whittier - Το χωριό όπου όλοι ζουν στο ίδιο “σπίτι”»

Οι φήμες λένε ότι υπάρχουν κάτοικοι μέσα σε αυτή την πόλη, οι οποίοι δεν έχουν βγει από το “σπίτι” για εβδομάδες, μήνες ακόμα και χρόνια

Υπάρχει ένα χωριό στην Αλάσκα που λέγεται Whittier και δεν είναι ένα συνηθισμένο χωριό. Όσοι ζουν εκεί μπορούν – αν επιθυμούν – να μην βγουν ποτέ από το “σπίτι” τους. Και όταν λέμε «ποτέ» το εννοούμε.

Αν αναρωτιέστε πώς είναι δυνατόν να συμβαίνει αυτό, δεν είστε οι μόνοι. Κι όμως, συμβαίνει, για τον απλούστατο λόγο ότι όλοι οι κάτοικοι ζουν στο ίδιο κτίριο, το οποίο έχει μέσα σχολείο, νοσοκομείο, δημαρχείο, αστυνομικό τμήμα, κλινική, παντοπωλείο, πλυντήριο ρούχων, ταχυδρομείο, παιδική χαρά, ακόμα και εκκλησία στο υπόγειο!

Μάλιστα, οι φήμες λένε ότι υπάρχουν κάτοικοι μέσα σε αυτό, οι οποίοι δεν έχουν βγει από το “σπίτι” τους για εβδομάδες, μήνες ακόμα και χρόνια!

Εκεί, τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο με το ασανσέρ, οι υπάλληλοι μπορούν να πάνε στη δουλειά με τις παντόφλες τους (που λέει ο λόγος).

Πρόκειται για ένα τεράστιο 14όροφο κτίριο το οποίο χτίστηκε το 1953 για τις ανάγκες του αμερικανικού στρατού, ως καταφύγιο.

Ο μεγάλος σεισμός της Αλάσκας το 1964 και το τσουνάμι που ακολούθησε κατέστρεψε τα πάντα σε αυτό το χωριό εκτός από το τεράστιο αυτό κτίριο, το Begich Towers, και άλλο ένα το οποίο παραμένει εγκαταλειμμένο.

Πλέον, σχεδόν όλοι οι κάτοικοι του χωριού ζουν μέσα σε αυτό, αφού – για λόγους ασφαλείας – μετατράπηκε στο σπίτι ολόκληρης της πόλης.

Σήμερα, το οίκημα στεγάζει συνολικά 220 κάτοικους ενώ το καλοκαίρι αυξάνονται λόγω των κρουαζιερόπλοιων που φτάνουν στην περιοχή. Για τους επισκέπτες υπάρχουν ειδικοί ξενώνες, οι οποίοι... φανταστείτε πού μπορεί να βρίσκονται: στο ίδιο κτίριο φυσικά.

Το Whittier βρίσκεται μεταξύ νερού και απότομων βουνών. Η πιο κοντινή πόλη είναι το Anchorage, το οποίο δεν είναι και δίπλα, αλλά σε απόσταση 92 χιλιομέτρων. Ένας μεγάλος αυτοκινητόδρομος τα συνδέει, αλλά το πρώτο τμήμα του, από τη μεριά του Whittier είναι μία σήραγγα.

Η σήραγγα Portage περνά μέσα από το βουνό Maynard, έχει μόνο μία λωρίδα κυκλοφορίας όπου τροχονόμοι ρυθμίζουν εκ περιτροπής την κατεύθυνση, έχει μήκος 4 χιλιόμετρα, κλείνει τη νύχτα και οι κάτοικοι πρέπει να έχουν επιστρέψει στο Whittier το αργότερο στις 10.30.

Μάλιστα, επειδή τους χειμερινούς μήνες το λιμάνι του Whittier παγώνει, η πόλη είναι προσβάσιμη μόνο μέσω αυτής της σήραγγας. Υπάρχει επίσης και ένα ελικοδρόμιο, το οποίο εξυπηρετεί έκτακτα περιστατικά.

Πηγή: <https://www.womantoc.gr/stories/article/whittier-i-periergi-poli-pou-oloi-oi-katoikoi-zoun-sto-idio-spiti/> (διασκευή)

Νοητικές διαδικασίες: παραδείγματα ερωτήσεων

Στην προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι νοητικές διαδικασίες οι οποίες συνοψίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Εντοπισμός πληροφορίας** (απλής ή σύνθετης)
- **Κατανόηση κειμένου** (απόδοση νοήματος, εξαγωγή συμπερασμάτων)
- **Προβληματισμός και αξιολόγηση** (αξιολόγηση ποιότητας και αξιοπιστίας του κειμένου, προβληματισμός επί του περιεχομένου και της μορφής, εντοπισμός και διαχείριση αντικρουόμενων δηλώσεων)

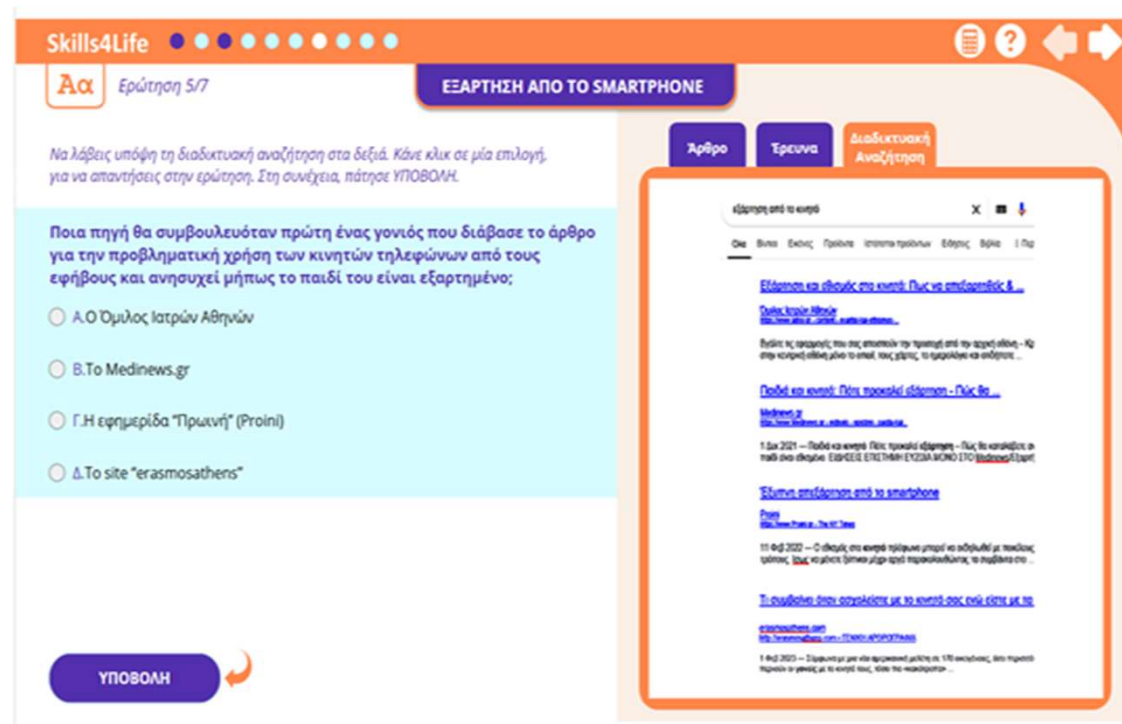
Στη συνέχεια θα δώσουμε κάποια ενδεικτικά παραδείγματα ερωτήσεων από κάθε νοητική διαδικασία, δίνοντας έμφαση στις ερωτήσεις εκείνες οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν καινοτόμες και δεν προτείνονται συχνά στους μαθητές στο ελληνικό σχολείο.

1. Εντοπισμός πληροφορίας

“Εξάρτηση από το smartphone” από την πλατφόρμα skills4life

Αναζήτηση και επιλογή σχετικών κειμένων

Η ερώτηση που ακολουθεί ζητά από τους μαθητές να επιλέξουν ανάμεσα στα αποτελέσματα της έρευνας που προέκυψαν μετά από αναζήτηση με τους όρους «εξάρτηση από το κινητό» εκείνο όπου υπάρχουν οι περισσότερες πιθανότητες να βρει τις απαντήσεις που ψάχνει ένας γονιός που ανησυχεί μήπως το παιδί του είναι εξαρτημένο από το κινητό.

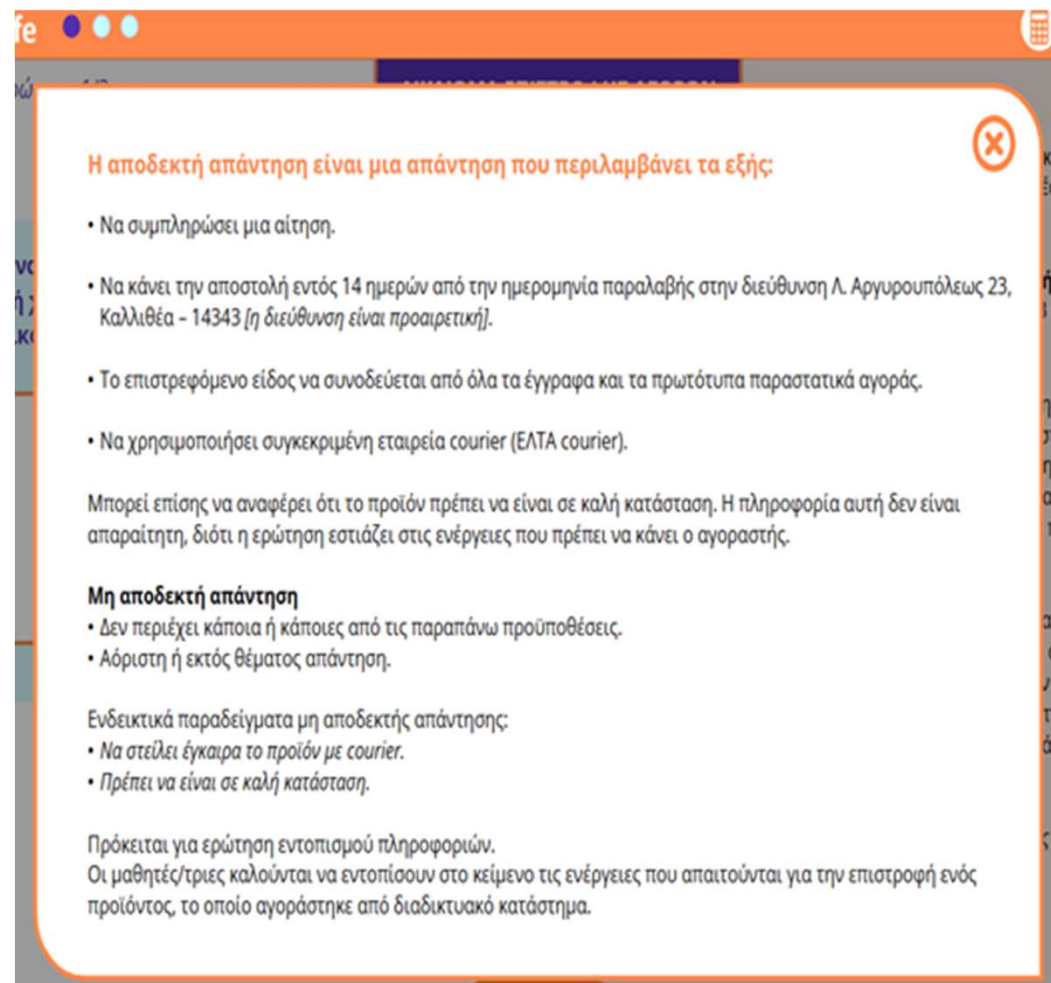

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_3/story.html

Ένα άλλο παράδειγμα αυτής της νοητικής διαδικασίας περιγράφεται παρακάτω.

“Δικαίωμα επιστροφής αγορών” από την πλατφόρμα skills4life

Ο μαθητής διαβάζει ένα κείμενο όπου εξηγούνται οι όροι επιστροφής προϊόντων που έχουν αγοραστεί από συγκεκριμένο ηλεκτρονικό κατάστημα. Το κείμενο είναι αρκετά εκτενές και παραθέτει διάφορες διευκρινιστικές λεπτομέρειες. Ο μαθητής πρέπει να εντοπίσει τα κύρια σημεία του κειμένου, τα οποία αποτελούν ακριβώς τους όρους της επιστροφής και να δώσει την εξής απάντηση

Η αποδεκτή απάντηση είναι μια απάντηση που περιλαμβάνει τα εξής:

- Να συμπληρώσει μια αίτηση.
- Να κάνει την αποστολή εντός 14 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής στην διεύθυνση Λ. Αργυρουπόλεως 23, Καλλιθέα – 14343 [η διεύθυνση είναι προαιρετική].
- Το επιστρεφόμενο είδος να συνοδεύεται από όλα τα έγγραφα και τα πρωτότυπα παραστατικά αγοράς.
- Να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένη εταιρεία courier (ELTA courier).

Μπορεί επίσης να αναφέρει ότι το προϊόν πρέπει να είναι σε καλή κατάσταση. Η πληροφορία αυτή δεν είναι απαραίτητη, διότι η ερώτηση εστιάζει στις ενέργειες που πρέπει να κάνει ο αγοραστής.

Μη αποδεκτή απάντηση

- Δεν περιέχει κάποια ή κάποιες από τις παραπάνω προϋποθέσεις.
- Αόριστη ή εκτός θέματος απάντηση.

Ενδεικτικά παραδείγματα μη αποδεκτής απάντησης:

- Να στείλει έγκαιρα το προϊόν με courier.
- Πρέπει να είναι σε καλή κατάσταση.

Πρόκειται για ερώτηση εντοπισμού πληροφοριών.
Οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν στο κείμενο τις ενέργειες που απαιτούνται για την επιστροφή ενός προϊόντος, το οποίο αγοράστηκε από διαδικτυακό κατάστημα.

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_72/story.html

Κατανόηση κειμένου

Η παρακάτω ερώτηση ζητά από τους μαθητές να κατανοήσουν τον επικοινωνιακό στόχο του κειμένου.

“Η άλλη Κωνσταντινούπολη” από την πλατφόρμα skills4life

Πιο συγκεκριμένα, το κείμενο που προηγείται της ερώτησης περιγράφει συνοπτικά την Κωνσταντινούπολη υπογραμμίζοντας την ομορφιά και την μοναδικότητα της πόλης. Προκειμένου να απαντήσει την ερώτηση, ο μαθητής πρέπει να λάβει υπόψη ότι το κείμενο προτείνεται από ένα ταξιδιωτικό γραφείο, του οποίου ο απώτερος στόχος είναι να διαφημίσει τις εκδρομές που οργανώνει.

Ακόμα και αν ο στόχος του κειμένου δεν είναι ξεκάθαρος στον μαθητή από το πρώτο αυτό κείμενο, έχει τη δυνατότητα να πλοηγηθεί και στις δύο επόμενες καρτέλες όπου φαίνεται ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Κωνσταντινούπολη αποτελεί ένα «προϊόν» που διατίθεται προς πώληση.

Skills4Life

Αα

Ερώτηση 1/4

Η ΑΛΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ SUN TOURS

Να λάβεις υπόψη την ιστοσελίδα στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντησή σου στην ερώτηση και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Ποιος είναι ο στόχος του κειμένου στην καρτέλα με τίτλο «Ταυτότητα ταξιδιού»;

Πληκτρολόγησε εδώ την απάντησή σου.

Ταυτότητα ταξιδιού

Περιλαμβάνονται

Κόστος

Μια πόλη πολύχρωμη, πολύβουη, μεθυστική, στο σημείο συνάντησης δύο ηπείρων —της Ευρώπης και της Ασίας— και δύο θαλασσών— της Μαύρης Θάλασσας και της Μεσογείου.

Οι αναμνήσεις της χιλιόχρονης ιστορίας της, ο πλούτος των μνημείων της, οι γραφικές παλιές συνοικίες της, αλλά και το σύγχρονο πρόσωπο της Πόλης τής προσδίδουν μια μοναδική γοητεία.

Με το βλέμμα της προσηλωμένο στη δύση και την ψυχή της χαρισμένη στην Ανατολή, συνταιριάζει στα σπλάχνα της τις πιο ηχηρές αντιθέσεις. Οι ουρανοξύστες μπερδεύονται με τους μιναρέδες, οι σειρήνες με τη φωνή του μουεζίνι, το κιομέτ με τον προγραμματισμό.

ΥΠΟΒΟΛΗ

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_64/story.html

Στις οδηγίες για τη βαθμολόγηση της ερώτησης αυτής, βλέπουμε τους άξονες της αποδεκτής και της μη αποδεκτής απάντησης

Αποδεκτή απάντηση

Ο μαθητής αναγνωρίζει ότι πρόκειται για ένα διαφημιστικό κείμενο του οποίου ο στόχος είναι να προσελκύσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών, ώστε να αποφασίσουν να πάρουν μέρος στην εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη.

- *Μιλάει με ενθουσιασμό για την Κωνσταντινούπολη, γιατί από το γραφείο θέλουν να αγοράσεις την εκδρομή*
- *Θέλουν να αποφασίσεις να πας στην Κωνσταντινούπολη και να πάρεις μέρος στο ταξίδι που πουλάνε*
- *Θέλουν να σου πουλήσουν την εκδρομή [ελάχιστη αποδεκτή απάντηση]*

Μη αποδεκτή απάντηση

Μη αποδεκτές θεωρούνται οι απαντήσεις που αναφέρουν ότι ο στόχος της παραγράφου είναι να εξυμνήσει τις ομορφιές και τα μνημεία της Κωνσταντινούπολης

- *Θέλει να μας πει πόσο όμορφη είναι αυτή η πόλη!*
- *Αυτός που την έγραψε είναι φανερό ότι είναι ξετρελαμένος με την Κωνσταντινούπολη*

Η επόμενη ερώτηση κατανόησης έχει να κάνει με τη διάκριση ανάμεσα στην κυριολεκτική και τη μεταφορική ανάγνωση των γεγονότων. Η ερώτηση βασίζεται σε ένα απόσπασμα από μυθιστόρημα του Άμος Οζ όπου περιγράφεται ένα ασυνήθιστο σχολείο το οποίο λειτουργεί μέσα σε ένα διαμέρισμα και το οποίο διευθύνει μια εκκεντρική δασκάλα.

Ένα από τα χαρακτηριστικά αυτού του σχολείου είναι ότι στα δωμάτια κυκλοφορούν πολλές γάτες. τελευταία παράγραφο του κειμένου, ο συγγραφέας δίνει πολλές λεπτομέρειες για τις συνήθειες και τα χαρακτηριστικά των γατιών που κυκλοφορούσαν στο σπίτι/σχολείο. Κάποια από αυτά είναι πραγματικά και τα παιδιά τα παρατηρούν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο σχολείο, κάποια άλλα όμως είναι φανταστικά και προέρχονται από τις αφηγήσεις της δασκάλας. Η παράθεσή τους, χωρίς σαφή διαχωρισμό ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη φαντασία, παραπέμπει στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά βλέπουν τον κόσμο. Δεν είναι ότι τα παιδιά δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τη διαφορά ανάμεσα στους δύο κόσμους, αλλά συνειδητά επιτρέπουν το πέρασμα από τον έναν στον άλλον, κάνοντας τα μεταξύ τους όρια να θολώνουν.

“Το πρώτο μου σχολείο” από την πλατφόρμα skills4life

Αα
Ερώτηση 3/4

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟ

Να λάβεις υπόψη το κείμενο στα δεξιά. Κάνε κλικ σε μία επιλογή, για να απαντήσεις στην ερώτηση. Στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου μαθαίνουμε πολλές λεπτομέρειες για την παρουσία των γατιών σε αυτό το παράξενο σχολείο.

Ποιο συναίσθημα του συγγραφέα υποδηλώνεται μέσα από την περιγραφή αυτή;

- ☐ Α. Ο θυμός του για τη δασκάλα, που άφηνε να τριγυρνούν τόσες γάτες μέσα στο σχολείο και από πάνω τούς έλεγε και ψέματα για τα κατορθώματά τους.
- ☐ Β. Μια γλυκιά νοσταλγία για την παιδική ηλικία, όπου η αλήθεια και η φαντασία μπορούν να συνυπάρξουν.
- ☐ Γ. Η αγάπη του γι' αυτά τα θαυμαστά ζώα, τις γάτες, των οποίων την εξυπνάδα και τις δυνατότητες υποτιμούν οι άνθρωποι.
- ☐ Δ. Η ζήλια του για τις γάτες, που μονοπωλούσαν την αγάπη και το ενδιαφέρον της δασκάλας.

Ο Άμος Οζ γεννήθηκε στην Ιερουσαλήμ το 1939 από γονείς μετανάστες, που ήρθαν από την Ανατολική Ευρώπη. Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το μυθιστόρημα Ιστορία αγάπης και σκότους, το οποίο τοποθετείται στη γειτονιά όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε ο συγγραφέας στην Ιερουσαλήμ στα αμέσως μεταπολεμικά χρόνια.

Οι γονείς μου αποφάσισαν να με στείλουν στην Πρώτη και Δεύτερα δημοτικού σε ένα πολύ ιδιαίτερο σχολείο: σε ένα σχολείο-διαμέρισμα. Το μεγάλο πλεονέκτημα αυτού του σχολείου ήταν ότι βρισκόταν σε απόσταση αναπνοής από το σπίτι μας. Το σχολείο-διαμέρισμα είχε κουζίνα, λουτρό, διάδρομο, δύο δωμάτια και οχτώ ή εννιά γατιά. Τις απογευματινές ώρες το πρώτο δωμάτιο χρησίμευε ως καθιστικό για τη δασκάλα Ιζαμπέλα και τον άνδρα της, τον ταμιά Ναχλιέλι, ενώ το δεύτερο ως κρεβατοκάμαρα για το ζεύγος Ναχλιέλι και όλες τις στρατιές των γατιών τους.

Κάθε πρωί οι δυο τους σηκώνονταν νωρίς, στοίβαζαν όλα τα έπιπλα στον διάδρομο, και από τον διάδρομο έσερναν και τακτοποιούσαν στα δύο δωμάτια τρία τέσσερα μικρά σχολικά θρανία και τρεις τέσσερις πάγκους, που ο καθένας προοριζόταν για δύο παιδιά. Έτσι το σπιτικό τους μετατρέποταν κάθε μέρα από τις οχτώ το πρωί ως τις δώδεκα το μεσημέρι σε σπιτικό ιδιωτικό σχολείο. Δύο τάξεις και δύο δασκάλες είχε. Οχτώ μαθητές στην πρώτη τάξη και έξι στη δεύτερη τάξη, πόσους πια μπορούσε να χωρέσει αυτό το διαμερισμάκι. Η δασκάλα Ιζαμπέλα ήταν ιδιοκτήτρια αυτού του σχολείου, του οποίου ήταν και διευθύντρια, αποθηκάρχης, λογίστρια,

ΥΠΟΒΟΛΗ

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_68/story.html

Προβληματισμός και αξιολόγηση

α)Αξιολόγηση της ποιότητας και της αξιοπιστίας των κειμένων

Η δεξιότητα της αξιολόγησης της ποιότητας και αξιοπιστίας των κειμένων είναι ιδιαίτερα χρήσιμη την εποχή όπου ο μέσος αναγνώστης βρίσκεται αντιμέτωπος με πληθώρα κειμένων των οποίων η προέλευση και η εγκυρότητα είναι συχνά αμφισβητήσιμες.

Η παρακάτω ερώτηση προέρχεται από ένα δημοσιοποιημένο θέμα του PISA, το οποίο χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα του 2018.

“Φόρουμ για πουλερικά” από την πλατφόρμα skills4life

Πρόκειται για ένα απόσπασμα από φόρουμ, όπου δίνονται συμβουλές για την αντιμετώπιση προβλήματος υγείας σε πουλερικά. Η ερώτηση ζητά από τον μαθητή να αξιολογήσει τις συμβουλές που δίνονται ανάλογα με τα κίνητρα και την αξιοπιστία όσων δίνουν τις απαντήσεις στην ερώτηση που τίθεται στην αρχική ανάρτηση.

Ο τύπος αυτής της ερώτησης συναντάται πολύ συχνά στην πραγματική ζωή, όπου άτομα που ανησυχούν για κάποιο θέμα υγείας, ανατρέχουν στο διαδίκτυο για να αναζητήσουν συμβουλές αλλά και λύσεις για θέματα που τους απασχολούν. Είναι πολύ σημαντικό, ο χρήστης του διαδικτύου να είναι εφοδιασμένος με τις γνώσεις και δεξιότητες εκείνες που θα του επιτρέψουν να αξιολογήσει την πληροφορία, να μην πέσει στην αιγίδα της «μαγικής λύσης» που υπόσχεται θαύματα, να αναγνωρίζει τα στοιχεία εκείνα που καθιστούν μια πηγή περισσότερο αξιόπιστη από μια άλλη, να αναγνωρίζει τα κίνητρα πίσω από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των πηγών και εν τέλει να πλοηγείται με ασφάλεια στο διαδίκτυο, επωφελούμενος από τον πλούτο του υλικού που αυτό προσφέρει.

Από την εμπειρία της βαθμολόγησης τέτοιου τύπου ανοικτών ερωτήσεων στο PISA, γνωρίζουμε ότι οι μαθητές στην Ελλάδα, απαντούν ότι γενικά δεν πρέπει να εμπιστευόμαστε ό,τι βρίσκουμε και διαβάζουμε στο διαδίκτυο, αλλά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν τα στοιχεία εκείνα τα οποία καθιστούν μια πηγή περισσότερο αξιόπιστη από μια άλλη. Σε γενικές γραμμές, τείνουν να εμπιστεύονται περισσότερο πηγές οι οποίες προέρχονται από ανθρώπους που τους απευθύνονται με φιλικό ύφος και αμεσότητα, θεωρώντας το στοιχείο αξιοπιστίας.

Φόρουμ για πουλερικά

Ερώτηση 6 / 7

Να λάβεις υπόψη το φόρουμ για την υγεία των πουλερικών στα δεξιά. Κάνε κλικ σε μια επιλογή και μετά πληκτρολόγησε μια εξήγηση, για να απαντήσεις στην ερώτηση.

Ποιος δημοσίευσε την πιο αξιόπιστη απάντηση στην ερώτηση της Ιβάνας_88;

☐ Η ΝέλλυB79
☐ Η Μάρθα
☐ Ο Ανδρέας_Προσφορές
☐ Ο Φάνης

Να απολογηθείς την απάντησή σου.

www.ygeia-poulerika.com/forum/aspirini-kotes

Σχετικά Φόρουμ Εικόνες

Χορήγηση ασπιρίνης στις κότες

Ιβάνα_88 ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΝΗΜΑΤΟΣ Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 18:12

Γεια σε όλους!
Μπορώ να δώσω ασπιρίνη στην κότα μου; Είναι δύο ετών και νομίζω ότι έχει χτυπήσει το πόδι της. Δεν μπορώ να πάω στον κτηνίατρο πριν τη Δευτέρα, και ούτε μπορώ να τον βρω στο τηλέφωνο. Η κότα μου φαίνεται να πονάει πολύ. Θα ήθελα να της δώσω κάτι για να την ανακουφίσω μέχρι να την πάω στον κτηνίατρο. Ευχαριστώ για τη βοήθεια.

ΝέλλυB79 Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 18:36

Δεν ξέρω αν η ασπιρίνη είναι ασφαλής για τις κότες. Ζητάω πάντα τη γνώμη του κτηνίατρου πριν δώσω φάρμακο στα πουλερικά μου. Ξέρω ότι κάποια φάρμακα που είναι ασφαλή για τους ανθρώπους μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνα για τα πουλερικά.

Μάρθα Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 18:52

Έδωσα μία ασπιρίνη σε μια κότα μου που είχε χτυπήσει. Δεν υπήρχε πρόβλημα. Την επόμενη μέρα, την πήγα στον κτηνίατρο αλλά ήταν ήδη καλύτερα. Νομίζω ότι μπορεί να είναι επικίνδυνο αν της δώσεις υπερβολική ποσότητα. μην υπερβείς τη δόση! Εύχομαι να γίνει καλά!

Ανδρέας_Προσφορές Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 19:07

Γεια! Ρίξτε μια ματιά στις καταπληκτικές προσφορές σε όλα τα προϊόντα για πουλερικά. Κάνω μεγάλες εκπτώσεις!

Βασίλης Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 19:15

Μπορεί να μου πει κάποιος πώς καταλαβαίνουμε ότι μια κότα είναι άρρωστη; Ευχαριστώ.

Φάνης Δημοσιεύθηκε στις 28 Οκτωβρίου, 19:21

Γεια σου Ιβάνα,
Είμαι κτηνίατρος με ειδικευση στα πουλερικά. Μπορούμε να δώσουμε ασπιρίνη σε τραυματισμένες κότες, αν δείχνουν ότι πονάνε. Όταν συνταγογραφώ ασπιρίνη σε πουλερικά, ακολουθώ τις οδηγίες του Εγχειριδίου για την παθολογία των πουλερικών.

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_76/story.html

β) Προβληματισμός επί του περιεχομένου και της μορφής του κειμένου

Η ερώτηση που ακολουθεί προέρχεται επίσης από δημοσιοποιημένο θέμα του PISA και έχει αυξημένο βαθμό δυσκολίας.

“Ψηλοί πύργοι” από την πλατφόρμα skills4life

Πρόκειται για ερώτηση προβληματισμού επί του **περιεχομένου** του κειμένου, όπου ο μαθητής καλείται να αναγνωρίσει τον ρόλο του αναγνωστικού κοινού στη διαμόρφωση του περιεχομένου ενός κειμένου.

Σε αυτή την περίπτωση, ο μαθητής καλείται να αναγνωρίσει ότι ο συγκεκριμένος πύργος έχει προστεθεί στο διάγραμμα για να χρησιμεύσει ως μέτρο σύγκρισης για τους Νορβηγούς, από τη στιγμή που το άρθρο έχει δημοσιευτεί σε νορβηγικό περιοδικό.

Λανθασμένες απαντήσεις θεωρούνται σε όσες κινούνται στην κατεύθυνση ότι και αυτός είναι ψηλός πύργος, μπορεί να μην είναι τόσο ψηλός όσο οι υπόλοιποι, αλλά από κάπου έπρεπε να ξεκινά το διάγραμμα.

Skills4Life

Αα

ΨΗΛΟΙ ΠΥΡΓΟΙ

Ερώτηση 2/3

Να ανατρέξεις στο άρθρο στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντησή σου και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

Το Ράντισον SAS Πλάζα στο Όσλο της Νορβηγίας έχει ύψος μόνο 117 μέτρα. Γιατί συμπεριλαμβάνεται στο σχήμα 2; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου.

Πληκτρολόγησε εδώ την απάντησή σου.

ΥΠΟΒΟΛΗ

Το άρθρο «Ψηλοί πύργοι» δημοσιεύτηκε σε ένα Νορβηγικό περιοδικό το 2006.

Σχήμα 1 : Οι ψηλοί πύργοι του κόσμου

Το σχήμα 1 δείχνει τον αριθμό των κτιρίων που έχουν πωληθεί πάνω από 30 χρόνια και που έχουν οριστεί ή είναι υπό κατασκευή. Περιλαμβάνονται όλα τα κτίρια που προτάθηκαν από τον Ιανουάριο του 2001.

Κατασκευαστής	Ύψος (μέτρα)
Κινγκ-Κονγκ	593
Νταυιντ	339
Τάιμς	140
Σαμπάι	124
Σουαίτι, Κίνα	124
Μπαρκεντάι	118
Παναμάς	112
Νέα Υόρκη	112
Σαούλ	112
Μαίσι	103
Σάιγιο	95
Ταρόντο	92
Σουγκασαίρη	86
Τζονάτα	77
Παρίσι	68

Σχήμα 2 : Μικροί από τους πιο ψηλούς πύργους στον κόσμο

Προβλέπεται ότι ο πύργος Μπουρζ' στο Νταυιντ, με τα 700 μέτρα ύψος, θα είναι ο πιο ψηλός πύργος στον κόσμο όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή του το 2006.

Πύργος	Ύψος (μέτρα)	Χρόνος (έτη)
Ράντισον SAS Πλάζα	117	1990
Πύργος του Αγίου Πάουλ	180	1800
Κτίριο του Εμπορικού Σπίτι	180	1800
Ταίφος 101	101	2004
Πύργος CN	179	1979
Πύργος Μπουρζ' Νταυιντ	700	2006

Πηγή: <https://www.iep.edu.gr/pisa/index.php/examples/themata-katanoisis-keimenou>

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_21/story.html

Ακολουθεί ερώτηση αξιολόγησης της μορφής των κειμένων

Ακολουθεί απόσπασμα από τις οδηγίες βαθμολόγησης ερώτησης ανοικτού τύπου όπου ο μαθητής καλείται να συγκρίνει το ύφος δύο αγγελιών

“Αγγελίες” από την πλατφόρμα skills4life

Αποδεκτή απάντηση:

Η πρώτη αγγελία — εκτός από συγκεκριμένες πληροφορίες που δίνει για τη θέση — προσπαθεί να επηρεάσει συναισθηματικά τους υποψήφιους, δημιουργώντας την αίσθηση ότι όποιος προσληφθεί θα αποτελέσει μέλος μιας δεμένης ομάδας, που έχει ένα κοινό όραμα. Η δεύτερη αγγελία περιορίζεται στην παροχή αντικειμενικών πληροφοριών για τη θέση εργασίας.

Το ύφος της πρώτης αγγελίας μπορεί να χαρακτηριστεί (ενδεικτικά) ως φιλικό, άμεσο, ενθαρρυντικό, προτρεπτικό, ενθουσιώδες.

Το ύφος της δεύτερης αγγελίας μπορεί να χαρακτηριστεί (ενδεικτικά) ως απρόσωπο, λιτό, σοβαρό, τυπικό.

Ενδεικτικά παραδείγματα αποδεκτών απαντήσεων είναι τα εξής ή ανάλογα:

- Η πρώτη σου προκαλεί ενθουσιασμό λέγοντας πόσο φανταστικά θα είναι να δουλεύεις για αυτούς. Η δεύτερη είναι στεγνή και περιορίζεται σε συγκεκριμένες πληροφορίες για τη θέση.
- Η πρώτη σε κάνει να θέλεις να κάνεις αίτηση, γιατί πιστεύεις ότι θα νιώθεις πολύ σπουδαία αν δουλέψεις για αυτούς. Η δεύτερη σου λέει μόνο τα βασικά [σχόλιο επί του περιεχομένου, αλλά σε αντιδιαστολή με την απάντηση στο πρώτο πλαίσιο μπορεί να θεωρηθεί ως σχόλιο επί του ύφους — λιτή αγγελία].
- Η πρώτη είναι μέσα στην υπερβολή με ένα σωρό θαυμαστικά. Σιγά πια! Μια πωλήτρια ψάχνουν, όχι σχεδιάστρια μόδας... Η δεύτερη είναι για πιο σοβαρούς ανθρώπους.

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_62/story.html

γ) Εντοπισμός και διαχείριση αντικρουόμενων δηλώσεων

Η ερώτηση που ακολουθεί προέρχεται από θέμα που είχε προταθεί στους μαθητές για το PISA 2018.

“Το αγελαδινό γάλα” από την πλατφόρμα skills4life

Πρόκειται για δύο άρθρα τα οποία υποστηρίζουν αντίθετες απόψεις για το αγελαδινό γάλα. Το ένα υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με αποτελέσματα ερευνών, το αγελαδινό γάλα όχι μόνο δεν είναι τόσο ωφέλιμο όσο πιστεύουμε, αλλά σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να είναι και επικίνδυνο. Το άλλο κείμενο εστιάζει και τονίζει αποκλειστικά τα οφέλη του αγελαδινού γάλακτος.

Skills4Life Ερώτηση 7/7 **ΤΟ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ ΓΑΛΑ**

Να λάβεις υπόψη και τις δύο πηγές στα δεξιά, κάνοντας κλικ σε καθεμία από τις καρτέλες. Κάνε κλικ σε μία επιλογή και μετά πληκτρολόγησε την αιτιολόγησή σου, για να απαντήσεις στην ερώτηση και στη συνέχεια πάτησε ΥΠΟΒΟΛΗ.

A. Η Άννα, ο Κρίστοφερ και ο Σαμ συζητούν για τα δύο κείμενα. Με ποιον συμφωνείς;

- ☐ **A. Κρίστοφερ:** Δεν με νοιάζει τι κάνει ο ιδιοκτήτης του καφέ, εγώ θα πίνω γάλα κάθε μέρα. Κάνει πολύ καλό στην υγεία.
- ☐ **B. Άννα:** Εγώ πάλι όχι! Από σήμερα θα πίνω πολύ λιγότερο γάλα, αφού δεν κάνει καλό στην υγεία.
- ☐ **Γ. Σαμ:** Δεν ξέρω, νομίζω ότι πρέπει να μάθουμε περισσότερα πριν βγάλουμε συμπέρασμα.

B. Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου. Να λάβεις υπόψη τις πληροφορίες που δίνονται στο ένα τουλάχιστον από τα δύο κείμενα.

Πληκτρολόγησε εδώ την απάντησή σου.

ΥΠΟΒΟΛΗ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΠΕΙΤΕ ΟΧΙ ΣΤΟ ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ ΓΑΛΑ!

Από τον Δρ P. Γκάρτσο, δημοσιογράφο ειδικευμένο σε θέματα υγείας

Το αγελαδινό γάλα κατέχει **σημαντική** θέση στη ζωή πολλών ανθρώπων στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα μωρά πίνουν αγελαδινό γάλα από το μπιμπερό. Τα παιδιά τρώνε δημητριακά με αγελαδινό γάλα. Ακόμα και οι ενήλικες απολαμβάνουν πού και πού ένα ποτήρι γάλα. Ναι, το αγελαδινό γάλα είναι πολύ σημαντικό για τη διατροφή των ανθρώπων σε πολλές χώρες. Όμως, όλο και περισσότερες μελέτες αφήνουν να εννοηθεί ότι το γάλα μπορεί να μη «σου κάνει καλό», όπως λέει ένα πασίγνωστο αμερικανικό διαφημιστικό σλόγκαν.

Εδώ και πολλά χρόνια, το Αμερικανικό

Διατροφική αξία γάλακτος

Όχι στο αγελαδινό γάλα

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_35/story.html

Ακολουθεί απόσπασμα από τις οδηγίες για την αξιολόγηση των απαντήσεων, όπου ανάλογα με την επιλογή, ο μαθητής πρέπει να στηριχθεί σε στοιχεία από τα κείμενα που τον οδήγησαν σε αυτήν.

Αποδεκτή απάντηση

Αποδεκτή απάντηση είναι αυτή στην οποία επιλέγεις ένα από τα τρία ονόματα και δίνεις μια σωστή αιτιολόγηση όπως περιγράφεται παρακάτω. Εάν δεν έχεις κάνει επιλογή, στην απάντηση πρέπει να φαίνεται ξεκάθαρα αν πρόκειται για τον Κρίστοφερ, την Άννα ή τον Σαμ και να ακολουθεί αιτιολόγηση για την επιλογή με αναφορά σε ένα από τα κείμενα.

Ειδικότερα μπορείς να ακολουθήσεις μια από τις εξής εναλλακτικές:

- Επιλέγεις τον **Κρίστοφερ** και δίνεις μία ή περισσότερες εξηγήσεις οι οποίες προέρχονται από το πρώτο κείμενο «Η διατροφική αξία του γάλακτος: αναρίθμητα οφέλη!» Η αναφέρεις ότι το δεύτερο κείμενο «Πείτε όχι στο αγελαδινό γάλα!» δεν είναι αμερόληπτο/αντικειμενικό.
- Επιλέγεις την **Άννα** και δίνεις μία ή περισσότερες εξηγήσεις οι οποίες προέρχονται από το δεύτερο κείμενο «Πείτε όχι στο αγελαδινό γάλα!» Η αναφέρεις ότι το πρώτο κείμενο «Η διατροφική αξία του γάλακτος: αναρίθμητα οφέλη!» είναι κατευθυνόμενο ή ότι προσπαθούν να πουλήσουν τα προϊόντα τους.
- Επιλέγεις τον **Σαμ** και δίνεις μια αιτιολόγηση η οποία αναφέρεται στο περιεχόμενο ή στους περιορισμούς των κειμένων, για να υποστηρίξεις τη θέση ότι προς το παρόν δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποιο συμπέρασμα. Οι απαντήσεις περιλαμβάνουν ότι πρέπει να ερευνήσουμε περισσότερο το ζήτημα πριν καταλήξουμε σε συμπεράσματα.

Επίπεδα δυσκολίας των ερωτήσεων

Για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του PISA 2009 και 2018, όπου η Κατανόηση Κειμένου ήταν το κύριο αντικείμενο αξιολόγησης, διαμορφώθηκε μία ενιαία κλίμακα αναγνωστικού εγγραμματισμού. Η κλίμακα αυτή συνδυάζει τον βαθμό δυσκολίας των ερωτήσεων και τον βαθμό ικανότητας των αξιολογούμενων μαθητών να τις απαντήσουν. Η μεν δυσκολία των ερωτήσεων μπορεί να εκτιμηθεί από το ποσοστό των μαθητών που τις απαντούν με επιτυχία, η δε ικανότητα των μαθητών μπορεί να εκτιμηθεί από το ποσοστό των ερωτήσεων που απαντούν με επιτυχία.

Για την κατασκευή αυτής της κλίμακας το PISA βασίζεται σε προηγμένες στατιστικές αναλύσεις των επιδόσεων των μαθητών στα διάφορα θέματα (Item Response Theory). Η ενιαία κλίμακα του αναγνωστικού εγγραμματισμού η οποία διαμορφώνεται με αυτόν τον τρόπο χωρίζεται σε επίπεδα, σε καθένα από τα οποία αντιστοιχεί συγκεκριμένος αριθμός ερωτήσεων και συγκεκριμένο ποσοστό μαθητών που τις απαντούν με επιτυχία.

Στο PISA 2018 καθορίστηκαν 6 επίπεδα αναγνωστικού εγγραμματισμού: το Επίπεδο 1 (το οποίο επιμερίζεται σε επί μέρους επίπεδα 1α, 1β, 1γ) είναι το χαμηλότερο και μετά ακολουθούν τα Επίπεδα, 2, 3, 4, 5 και 6, το οποίο είναι το υψηλότερο. Τα επίπεδα 5, 6 χαρακτηρίζουν μαθητές με υψηλές αναγνωστικές ικανότητες, ενώ το Επίπεδο 2 θεωρείται από το PISA το βασικό επίπεδο (baseline level) για τον αναγνωστικό εγγραμματισμό. Το επίπεδο αυτό αντιστοιχεί στο **ελάχιστο επίπεδο αναγνωστικής ικανότητας/επάρκειας** το οποίο πρέπει να διαθέτουν οι μαθητές για να μπορούν στο μέλλον να συμμετέχουν αποτελεσματικά και δημιουργικά στην κοινωνική ζωή.

Επίπεδα δυσκολίας των ερωτήσεων

Θα ακολουθήσει μια συνοπτική περιγραφή των χαρακτηριστικών των κειμένων και των ερωτήσεων για κάθε επίπεδο δυσκολίας, και θα παρουσιαστεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ερώτησης για κάθε ένα από αυτά.

Είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε ότι, σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο του PISA, οι ίδιες οι νοητικές διαδικασίες δεν κατατάσσονται σε επίπεδα δυσκολίας, δηλαδή μια νοητική διαδικασία δεν θεωρείται εξ ορισμού ευκολότερη ή δυσκολότερη από μια άλλη.

Υπάρχουν 6 επίπεδα δυσκολίας για τις ερωτήσεις και από τις τρεις βασικές νοητικές διαδικασίες που αξιολογεί η έρευνα: για παράδειγμα μια ερώτηση προβληματισμού και αξιολόγησης μπορεί να κατατάσσεται σε χαμηλότερο βαθμό δυσκολίας από μια ερώτηση εντοπισμού πληροφορίας.

Στις περιγραφές που ακολουθούν, για κάθε επίπεδο δυσκολίας, γίνεται αναφορά σε χαρακτηριστικά των ερωτήσεων από κάθε νοητική διαδικασία.

Να σημειωθεί πάντως ότι συνήθως οι ερωτήσεις προβληματισμού και αξιολόγησης απαιτούν πιο σύνθετες δεξιότητες για να απαντηθούν και συχνά κατατάσσονται σε υψηλά επίπεδα δυσκολίας.

Όμως, υπάρχει περίπτωση να ζητείται από τον μαθητή να αξιολογήσει μια απλή, ρητά διατυπωμένη και γενικά αποδεκτή ιδέα ενός κειμένου με τρόπο γενικό και στερεοτυπικό (χαμηλός βαθμός δυσκολίας) αλλά αντίθετα σε μια ερώτηση εντοπισμού πληροφορίας, η ζητούμενη πληροφορία να βρίσκεται εκτός του κυρίου σώματος του κειμένου και να διατυπώνεται με έμμεσο τρόπο, ώστε η σύνδεση με την εκφώνηση να μην είναι προφανής (υψηλότερος βαθμός δυσκολίας)

Επίπεδο 6

Στο επίπεδο 6 οι μαθητές είναι σε θέση να **κατανοούν** εκτενή κείμενα με αφηρημένο περιεχόμενο, όπου οι ζητούμενες πληροφορίες δεν βρίσκονται σε εμφανές σημείο και συνδέονται μόνο έμμεσα με την ερώτηση. Είναι σε θέση να συγκρίνουν πληροφορίες στις οποίες συνυπάρχουν πολλές και συχνά αντιφατικές απόψεις, να τις αντιπαραθέτουν και να τις κατανοούν εφαρμόζοντας πολλαπλά κριτήρια, καθώς και να καταλήγουν σε συμπεράσματα με βάση διαφορετικά, μη συνεχόμενα τμήματα κειμένου.

Οι αναγνώστες του Επιπέδου 6 μπορούν να **προβληματίζονται** για την πηγή του κειμένου με βάση το περιεχόμενό του, ανατρέχοντας σε εξωκειμενικά κριτήρια. Είναι σε θέση να συγκρίνουν και να αντιπαραθέτουν πληροφορίες που προέρχονται από διαφορετικά κείμενα, να εντοπίζουν αποκλίσεις και αντιφάσεις ανάλογα με το ποιος είναι ο συντάκτης τους ή ο σκοπός που αυτά εξυπηρετούν, και να αναγνωρίζουν κριτήρια τα οποία προσδίδουν ή όχι εγκυρότητα στις πληροφορίες. Σε αυτό το επίπεδο, οι αναγνώστες πρέπει να είναι γενικά σε θέση να συγκρίνουν πολλαπλά κριτήρια και να καταλήγουν σε συγκροτημένα συμπεράσματα, προκειμένου να συνδέουν την ερώτηση με το κείμενο ή τα κείμενα.

Τα κείμενα των θεμάτων σε αυτό το επίπεδο έχουν συχνά αφηρημένο και δυσνόητο περιεχόμενο, σε αυτά παρουσιάζονται πολλές απόψεις, συχνά αντιφατικές μεταξύ τους. Οι **ζητούμενες πληροφορίες βρίσκονται σε κάποιες λεπτομέρειες**, όχι σε εμφανές σημείο και συχνά επισκιάζονται από παρόμοιες ανταγωνιστικές πληροφορίες.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 6

ΤΙΤΛΟΣ: ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΑ

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Αφηγηματικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι έκαναν οι ήρωες ακριβώς πριν να σηκωθεί η αυλαία;

Η ερώτηση αυτή είναι μία ερώτηση του επιπέδου 6 και μία από τις πιο δύσκολες που έχει συμπεριλάβει το PISA στην αξιολόγηση στο αντικείμενο της Κατανόησης Κειμένου. Το κείμενο στο οποίο αναφέρεται είναι η αρχή ενός θεατρικού έργου (Το θέατρο πάνω απ' όλα του Ούγγρου συγγραφέα Ferenc Molnár). Η πρώτη αυτή σκηνή διαδραματίζεται σε ένα κάστρο, όπου οι ήρωες συζητούν – χρησιμοποιώντας σχετικά απλό λεξιλόγιο αλλά κάπως εξεζητημένο ύφος – για θέματα με τα οποία οι δεκαπεντάχρονοι μαθητές δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι, δηλαδή τη σχέση ανάμεσα στη ζωή και την τέχνη, καθώς και τις προκλήσεις της συγγραφής ενός θεατρικού έργου.

Στη συγκεκριμένη ερώτηση ο αναγνώστης πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει τη διαφορά ανάμεσα στους ήρωες του έργου και στους ηθοποιούς. Προκειμένου να απαντήσει στην ερώτηση, πρέπει να αναγνωρίσει την εναλλαγή ανάμεσα στον αληθινό κόσμο της σκηνής του θεάτρου (ο οποίος συμπεριλαμβάνει και την αυλαία) και τον φανταστικό κόσμο των τριών πρωταγωνιστών, οι οποίοι δειπνούσαν στην τραπεζαρία του κάστρου πριν περάσουν στην αίθουσα υποδοχής (το σκηνικό). Η δυσκολία να διακρίνουν οι μαθητές τη διαφορά ανάμεσα στον πραγματικό και τον φανταστικό κόσμο αυξάνει επίσης από το ίδιο το κείμενο, το οποίο πραγματεύεται ακριβώς αυτό το θέμα. Μια επιπλέον δυσκολία έγκειται στο ότι η ζητούμενη πληροφορία βρίσκεται στη μέση περίπου του κειμένου, όπου ένας από τους πρωταγωνιστές αποκαλύπτει ότι «μόλις έφτασαν από την τραπεζαρία».

Ακολουθεί το πλήρες απόσπασμα του κειμένου:

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΑ

Το έργο διαδραματίζεται σ' ένα κάστρο κοντά στη θάλασσα στην Ιταλία.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Περίτεχνα διακοσμημένη αίθουσα υποδοχής σε ένα πολύ όμορφο παραθαλάσσιο κάστρο. Πόρτες δεξιά και αριστερά. Το σαλόνι στη μέση της σκηνής: καναπές, τραπέζι, και δυο πολυθρόνες. Στο πίσω μέρος, μεγάλα παράθυρα. Η νύχτα ξάστερη. Στη σκηνή σκοτάδι. Όταν σηκώνεται η αυλαία ακούμε ανθρώπους να κουβεντιάζουν δυνατά πίσω από την πόρτα στα αριστερά. Η πόρτα ανοίγει και μπαίνουν τρεις άντρες με σμόκιν στη σκηνή. Ο ένας ανάβει αμέσως το φως. Προχωρούν σιωπηλοί προς το κέντρο και στέκονται γύρω από το τραπέζι. Κάθονται όλοι, ο Γκαλ στην πολυθρόνα αριστερά, ο Τουράι δεξιά στην άλλη, ο Άνταμ στον καναπέ στη μέση. Μεγάλη, άβολη σχεδόν σιωπή. Τεντώνονται για μεγαλύτερη άνεση. Σιωπή. Ύστερα:

ΓΚΑΛ

Γιατί είστε σε τέτοια βαθιά περισυλλογή;

ΤΟΥΡΑΪ

Σκέφτομαι πόσο δύσκολο είναι να αρχίσεις ένα θεατρικό έργο. Να παρουσιάσεις όλους τους ήρωες στην αρχή, με το πρώτο ξεκίνημα.

ΑΝΤΑΜ

Πράγματι πρέπει να είναι δύσκολο.

ΤΟΥΡΑΪ

Είναι – διαολεμένα δύσκολο. Αρχίζει το έργο. Το κοινό κάνει ησυχία. Οι ηθοποιοί βγαίνουν στη σκηνή και το μαρτύριο αρχίζει. Περνάει μια αιωνιότητα, μερικές φορές κι ένα τέταρτο της ώρας προτού το κοινό καταλάβει ποιος είναι ποιος και τι ακριβώς κάνουν.

ΓΚΑΛ

Περίεργα που δουλεύει το μυαλό σου. Μα δεν μπορείς ούτε για ένα λεπτό να ξεχάσεις το επάγγελμά σου;

ΤΟΥΡΑΪ

Αδύνατον.

ΓΚΑΛ

Δεν μπορεί να περάσει ούτε μισή ώρα χωρίς να μιλήσεις για θέατρο, ηθοποιούς, παραστάσεις. Υπάρχουν κι άλλα πράγματα σ' αυτό τον κόσμο.

ΤΟΥΡΑΪ

Δεν υπάρχουν. Είμαι θεατρικός συγγραφέας. Αυτή είναι η κατάρα μου.

ΓΚΑΛ

Δεν πρέπει να γίνεσαι σκλάβος της δουλειάς σου.

ΤΟΥΡΑΪ

Αν δεν την ελέγχεις, τότε γίνεσαι σκλάβος της. Δεν υπάρχει μέση λύση. Πιστέψτε με, δεν είναι εύκολο να αρχίζεις σωστά ένα θεατρικό έργο. Αυτό αποτελεί ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα της τεχνικής μιας παράστασης. Να παρουσιάζεις τους ήρωές σου εγκαίρως. Ας πάρουμε αυτή τη σκηνή εδώ, εμάς τους τρεις. Τρεις άνδρες με σμόκιν. Ας υποθέσουμε ότι δεν μπαίνουν σε τούτο εδώ το δωμάτιο μέσα σ' αυτό το αρχοντικό κάστρο, αλλά ότι εμφανίζονται στη σκηνή, τη στιγμή ακριβώς που αρχίζει το έργο. Θα έπρεπε να μιλάνε για ένα σωρό βαρετά θέματα μέχρι να φανεί ποιοι είμαστε. Δεν θα 'ταν ευκολότερο να αρχίζει όλο τούτο με το να σηκωθούμε και να πούμε ποιος είναι ο καθένας μας; Σηκώνεται όρθιος. Καλησπέρα σας. Εμείς οι τρεις είμαστε επισκέπτες σ' αυτό το κάστρο. Έχουμε μόλις έρθει από την τραπεζαρία όπου φάγαμε ένα εξαιρετικό δείπνο και ήπιαμε δυο μπουκάλια σαμπάνια. Λέγομαι Σαντόρ Τουράι, είμαι θεατρικός συγγραφέας και γράφω θεατρικά έργα εδώ και τριάντα χρόνια, αυτό είναι το επάγγελμά μου. Τελεία και παύλα. Η σειρά σας. ΓΚΑΛ

Σηκώνεται όρθιος. Λέγομαι Γκαλ, είμαι κι εγώ θεατρικός συγγραφέας. Γράφω κι εγώ θεατρικά έργα, τα πάντα μαζί με τον κύριο από εδώ. Είμαστε ένα διάσημο δίδυμο θεατρικών συγγραφέων. Σε όλα τα προγράμματα στις καλές κωμωδίες και τις οπερέτες γράφει: έργο των Γκαλ και Τουράι. Φυσικά, αυτή είναι κι εμένα η δουλειά μου.

ΓΚΑΛ και ΤΟΥΡΑΪ

Μαζί. Κι αυτός εδώ ο νέος ...

ANTAM

Σηκώνεται όρθιος. Αυτός εδώ ο νέος είναι, αν μου επιτρέπετε, ο Άλμπερτ Άνταμ, εικοσιπέντε ετών, συνθέτης. Εγώ έγραψα τη μουσική γι' αυτούς τους ευγενικούς κυρίους από εδώ, για την τελευταία τους οπερέτα. Τούτη είναι η πρώτη μου δουλειά για το θέατρο. Αυτοί οι δύο ηλικιωμένοι άγγελοι με έχουν ανακαλύψει και τώρα, με τη βοήθειά τους, θα ήθελα να γίνω διάσημος. Με προσκάλεσαν σ' αυτό εδώ το κάστρο. Παρήγγειλαν για λογαριασμό μου να ραφτεί το σμόκιν και το βραδινό κοστούμι. Με άλλα λόγια, είμαι φτωχός και άσημος, επί του παρόντος. Κι εκτός όλων των άλλων, είμαι ορφανός και με μεγάλωσε η γιαγιά μου. Η γιαγιά μου έχει πεθάνει. Είμαι ολομόναχος στον κόσμο. Δεν έχω όνομα, δεν έχω χρήματα.

ΤΟΥΡΑΪ

Έχεις όμως τα νιάτα σου.

ΓΚΑΛ

Και χαρίσματα.

ANTAM

Κι είμαι ερωτευμένος με τη σολίστα.

ΤΟΥΡΑΪ

Αυτό δε χρειαζόταν να το προσθέσεις. Το κοινό θα το αντιλαμβάνονταν έτσι κι αλλιώς. Κάθονται όλοι κάτω.

ΤΟΥΡΑΪ

Πείτε μου τώρα, δεν θα ήταν αυτός ο πιο εύκολος τρόπος για να ξεκινάει ένα έργο; ΓΚΑΛ

Αν μπορούσαμε να το κάνουμε αυτό, θα ήταν εύκολο να γράφουμε θεατρικά έργα. ΤΟΥΡΑΪ

Πιστέψτε με, δεν είναι τόσο δύσκολο. Σκεφτείτε απλώς την όλη διαδικασία σαν κάτι ... ΓΚΑΛ

Καλά, καλά, καλά, μη ξαναρχίσεις να μιλάς πάλι για θέατρο. Βαρέθηκα. Μιλάμε ξανά αύριο, αν θέλεις.

Επίπεδο 5

Στο επίπεδο 5 οι αναγνώστες είναι σε θέση να **κατανοούν** εκτενή κείμενα και να συμπεραίνουν ποια είναι τα ζητούμενα, ακόμα και αν δεν είναι ιδιαίτερα εμφανή. Μπορούν να αναγνωρίζουν αιτιακές ή άλλου τύπου σχέσεις χάρη στην κατανόηση σύνθετων αποσπασμάτων. Είναι επίσης σε θέση να απαντούν σε έμμεσες ερωτήσεις, **εντοπίζοντας τη σχέση ανάμεσα στην ερώτηση και μία ή περισσότερες πληροφορίες**, οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες σε διαφορετικά κείμενα ή πηγές.

Οι ερωτήσεις **προβληματισμού** απαιτούν αξιολογικές κρίσεις ή διατύπωση υποθέσεων βασισμένων σε συγκεκριμένες γνώσεις.

Οι αναγνώστες μπορούν να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στο περιεχόμενο και τον στόχο του κειμένου και ανάμεσα σε γνώμες και αντικειμενικά στοιχεία μέσα σε σύνθετα και με αφηρημένο περιεχόμενο κείμενα. Είναι σε θέση να κρίνουν εάν ένα κείμενο είναι ουδέτερο ή μεροληπτικό, με βάση στοιχεία – τα οποία αναφέρονται ρητά ή υπονοούνται – σχετικά με τον συγγραφέα ή το περιεχόμενο του κειμένου. Επίσης, είναι σε θέση να καταλήγουν σε συμπεράσματα σχετικά με την αξιοπιστία ισχυρισμών ή συμπερασμάτων που αναφέρονται σε κάποιο κείμενο.

Σε όλες τις νοητικές διαδικασίες, οι ερωτήσεις του επιπέδου 5 ζητούν συνήθως από τους αναγνώστες να προσεγγίσουν αφηρημένες ή ασυνήθιστες έννοιες και να περάσουν από διάφορα στάδια πριν φτάσουν στο τελικό ζητούμενο. Τέλος, απαιτούν από τον αναγνώστη να διαβάσει αρκετά εκτενή κείμενα, περνώντας από το ένα στο άλλο, προκειμένου να συγκρίνει ή να αντιπαραβάλει πληροφορίες.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 5

ΤΙΤΛΟΣ: ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ (ερώτηση 4)

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Αφηγηματικό κείμενο

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Στατικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να λάβεις υπόψη το άρθρο στα δεξιά, που περιλαμβάνεται στην καρτέλα ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ. Κάνε κλικ σε μία από τις παρακάτω επιλογές, για να απαντήσεις στην ερώτηση

Σε ποιο σημείο συμφωνούν οι επιστήμονες που αναφέρονται στο άρθρο και ο Τζάρεντ Ντάιαμοντ;

A. Οι άνθρωποι αποίκησαν το Νησί του Πάσχα πριν από εκατοντάδες χρόνια.

B. Τα μεγάλα δέντρα εξαφανίστηκαν από το Νησί του Πάσχα.

Γ. Αρουραίοι της Πολυνησίας έφαγαν τους σπόρους των μεγάλων δέντρων στο Νησί του Πάσχα.

Δ. Οι Ευρωπαίοι έφτασαν στο Νησί του Πάσχα τον 18ο αιώνα.

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B. Τα μεγάλα δέντρα εξαφανίστηκαν από το Νησί του Πάσχα.

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 το οποίο τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 5. Η δυσκολία της ερώτησης έγκειται στο ότι οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν σχέσεις ομοιότητας ανάμεσα σε πληροφορίες όχι εμφανείς, ενώ παράλληλα υπάρχουν αρκετές λανθασμένες «ανταγωνιστικές» πληροφορίες, που παραπλανούν.

Το άρθρο δίνει το βάρος και κατευθύνει τον αναγνώστη στη διαφωνία μεταξύ των επιστημόνων σε ό,τι αφορά τις αιτίες εξαφάνισης των δέντρων, σε σημείο που η μεταξύ τους συμφωνία περιορίζεται στη διαπίστωση ότι τα δέντρα εξαφανίστηκαν, πράγμα το οποίο στο κείμενο σχεδόν είναι κρυμμένο.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα:

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_34/story.html/

Επίπεδο 4

Στο επίπεδο 4 οι αναγνώστες είναι σε θέση να **κατανοούν** αποσπάσματα ενός ή περισσότερων κειμένων. Ερμηνεύουν διαφορετικές γλωσσικές αποχρώσεις σε ένα απόσπασμα κειμένου λαμβάνοντας υπόψη και το κείμενο στο σύνολό του. Σε άλλες ερωτήσεις ερμηνείας, κατανοούν και εφαρμόζουν λογικές κατηγορίες, συγκρίνουν διαφορετικές απόψεις και καταλήγουν σε συμπεράσματα βασιζόμενοι σε περισσότερες από μία πηγές.

Είναι σε θέση να **εντοπίζουν** και να κατανοούν πολλές **αποσπασματικές πληροφορίες**, οι οποίες συνυπάρχουν με άλλες ανταγωνιστικές προς αυτές. Καταλήγουν σε συμπεράσματα σχετικά με την καταλληλότητα των ζητούμενων πληροφοριών.

Επίσης, μπορούν να αξιολογήσουν τη σχέση ανάμεσα σε συγκεκριμένες δηλώσεις πάνω σε ένα θέμα και τη γενική άποψη κάποιου για το ίδιο θέμα. Είναι σε θέση να **προβληματιστούν** σχετικά με τις στρατηγικές που υιοθετούν οι συντάκτες των κειμένων για να μεταφέρουν το μήνυμά τους με βάση χαρακτηριστικά των κειμένων (π.χ. τίτλοι, εικόνες). Είναι επίσης σε θέση να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλουν ισχυρισμούς που διατυπώνονται ρητά σε διαφορετικά κείμενα και να αξιολογήσουν την αξιοπιστία μιας πηγής με βάση εμφανή κριτήρια.

Οι ερωτήσεις του επιπέδου 4 είναι συχνά σύνθετες και τα κείμενα μπορεί να προέρχονται από διαφορετικές πηγές και να είναι ασυνήθιστα ως προς τη μορφή. Τόσο τα κείμενα όσο και οι ερωτήσεις περιέχουν στοιχεία τα οποία εννοούνται χωρίς να αναφέρονται ρητά.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 4

ΤΙΤΛΟΣ: ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ (ερώτηση 6)

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Αφηγηματικό κείμενο

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Δυναμικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να λάβεις υπόψη και τις τρεις πηγές στα δεξιά κάνοντας κλικ σε καθεμία από τις καρτέλες. Πληκτρολόγησε την απάντησή σου στην ερώτηση.

Έχοντας διαβάσει τις τρεις πηγές, τι νομίζεις ότι προκάλεσε την εξαφάνιση των μεγάλων δέντρων από το Νησί του Πάσχα; Να δώσεις συγκεκριμένες πληροφορίες από τις πηγές για να αιτιολογήσεις την απάντησή σου.

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αναφέρει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω:

- Οι άνθρωποι έκοψαν ή χρησιμοποίησαν τα δένδρα για να μετακινήσουν τα Μοάι και/ή εκχέρσωσαν τη γη για γεωργικούς σκοπούς.
- Οι αρουραίοι έφαγαν τους σπόρους των δένδρων και έτσι δεν μπορούσαν να φυτρώσουν καινούρια δένδρα.
- Δεν μπορούμε να πούμε τι ακριβώς συνέβη στα μεγάλα δένδρα. Είναι απαραίτητο να γίνουν και άλλες έρευνες.

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 και τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 4. Η δυσκολία της ερώτησης έγκειται στην ανάγκη συνεξέτασης τριών διαφορετικών πηγών, αξιολόγησης και σύγκρισης απόψεων που διατυπώνονται σε αυτά και εν τέλει εξαγωγής συμπεράσματος, βάσει επιλογής ή/και σύνθεσης των απόψεων αυτών.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα: https://skills4life.gr/themata/KK/KK_34/story.html/

Επίπεδο 3

Στο επίπεδο 3 οι αναγνώστες είναι σε θέση να **κατανοούν το κυριολεκτικό νόημα** ενός ή περισσότερων κειμένων χωρίς να υπάρχουν εμφανή οργανωτικά στοιχεία της δομής ή του περιεχομένου τους. Κατανοούν το περιεχόμενο και καταλήγουν σε απλά ή πιο σύνθετα συμπεράσματα. Είναι, επίσης, σε θέση να κατανοούν την κεντρική ιδέα ενός κειμένου ή τη σχέση ανάμεσα σε διάφορα μέρη του κειμένου ή να ανακαλύπτουν το νόημα ενός όρου ή μιας φράσης.

Οι αναγνώστες μπορούν να **αναζητούν και να εντοπίζουν πληροφορίες που δεν είναι εμφανείς**, και συνυπάρχουν με άλλες ανταγωνιστικές προς αυτές. Σε κάποιες περιπτώσεις καλούνται να αναγνωρίσουν τη σχέση ανάμεσα σε διάφορα σκέλη μιας πληροφορίας με βάση πολλαπλά κριτήρια.

Οι αναγνώστες που κατατάσσονται στο επίπεδο 3 **είναι σε θέση να προβληματιστούν πάνω** σε ένα ή περισσότερα κείμενα, να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλουν τις απόψεις των συντακτών τους, οι οποίες διατυπώνονται με σαφήνεια στα κείμενα. Στις ερωτήσεις προβληματισμού σε αυτό το επίπεδο, μπορεί να χρειαστεί να κάνουν συγκρίσεις, να δώσουν εξηγήσεις ή να αξιολογήσουν συγκεκριμένα στοιχεία ενός κειμένου. Σε κάποιες περιπτώσεις πρέπει να κατανοήσουν σε βάθος ένα απόσπασμα κειμένου, εάν είναι εξοικειωμένοι με το θέμα του, ή να το κατανοήσουν μόνο σε γενικές γραμμές, εάν το θέμα του είναι ασυνήθιστο.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 3

ΤΙΤΛΟΣ: ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ (ερώτηση 2)

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Αφηγηματικό κείμενο

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Στατικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να λάβεις υπόψη το Blog της καθηγήτριας στα δεξιά. Πληκτρολόγησε την απάντησή σου στην ερώτηση.

Στην τελευταία παράγραφο του blog, η καθηγήτρια γράφει: « ένα άλλο μυστήριο παραμένει... »

Σε ποιο μυστήριο αναφέρεται;

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αναφέρει την εξαφάνιση των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για να μετακινηθούν τα αγάλματα (Μοάι).

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 και τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 3. Το επίπεδο δυσκολίας της ερώτησης διαμορφώνεται από την κατανόηση συνολικά του κειμένου, καθώς και την ερμηνεία της πληροφορίας που δίνει η εκφώνηση της ερώτησης (ότι δηλαδή παραμένει ακόμα ένα μυστήριο), ύστερα από σύγκρισή της με όλα τα μέρη του κειμένου.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_34/story.html/

Επίπεδο 2

Στο επίπεδο 2 οι αναγνώστες είναι σε θέση να **εντοπίσουν την κεντρική ιδέα** ενός κειμένου μέτριας έκτασης. Κατανοούν τις σχέσεις ή μπορούν να βρουν το νόημα ενός περιορισμένου αποσπάσματος, στο οποίο υπάρχουν κάποιες ανταγωνιστικές πληροφορίες ή οι ζητούμενες πληροφορίες δεν είναι εμφανείς και επομένως πρέπει να συναγάγουν κάποια απλά συμπεράσματα.

Οι αναγνώστες που κατατάσσονται στο επίπεδο 2 είναι σε θέση να επιλέξουν μία σελίδα ανάμεσα σε άλλες, να ανατρέξουν σε αυτήν εάν υπάρχει σαφής οδηγία για αυτό, και να **εντοπίσουν σε αυτή μία ή περισσότερες πληροφορίες** με βάση διαφορετικά κριτήρια.

Είναι επίσης σε θέση να **προβληματιστούν** πάνω στο θέμα ενός σχετικά σύντομου κειμένου ή ορισμένων μερών του, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία. Μπορεί να προβληματιστούν σχετικά με απλά τυπογραφικά στοιχεία ή στοιχεία της μορφής. Μπορούν επίσης να συγκρίνουν διάφορους ισχυρισμούς και να αξιολογήσουν τα επιχειρήματα που τους υποστηρίζουν με βάση σύντομες και ξεκάθαρες δηλώσεις.

Οι ερωτήσεις του επιπέδου 2 μπορεί να ζητούν να γίνονται συγκρίσεις ή αντιπαραβολή απλών στοιχείων του κειμένου. Οι αναγνώστες μπορεί να καλούνται να κάνουν μια σύγκριση ή να συνδέσουν το περιεχόμενο του κειμένου με εξωκειμενικές γνώσεις, με βάση προσωπικές στάσεις ή εμπειρίες τους.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 2

ΤΙΤΛΟΣ: ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Κείμενο αλληλεπίδρασης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Στατικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

Να λάβεις υπόψη τη συζήτηση στο φόρουμ στα δεξιά. Κάνε κλικ στο Ναι ή στο Όχι, για να απαντήσεις στην ερώτηση.

Κάποιες απαντήσεις σε ένα φόρουμ μπορεί να είναι σχετικές με το θέμα συζήτησης, ενώ άλλες όχι. Επίλεξε το Ναι για όποια απάντηση είναι σχετική με το ερώτημα της Ιβάνας_88, και Όχι για όποια δεν είναι.

Είναι σχετική με το πρόβλημα της Ιβάνας_88 η απάντηση:

Της ΝέλλυB79

Της Μάρθας

Του Ανδρέα_Προσφορές

Του Βασίλη

Του Φάνη

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Είναι σχετική με το πρόβλημα της Ιβάννας_88 η απάντηση:	Ναι	Όχι
A. Της ΝέλλυB79	v	
B. Της Μάρθας	v	
Γ. Του <u>Ανδρέα Προσφορές</u>		v
Δ. Του Βασίλη		v
Ε. Του Φάνη	v	

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 και τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 2. Το επίπεδο δυσκολίας της ερώτησης αφορά τον εντοπισμό της κεντρικής ιδέας ενός σύντομου αποσπάσματος (καταλληλότητα της ασπιρίνης για τα κοτόπουλα) και τη σύγκρισή της με το θέμα των υπόλοιπων αποσπασμάτων.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα
https://skills4life.gr/themata/KK/KK_76/story.html

Επίπεδο 1Α

Στο επίπεδο 1α οι αναγνώστες είναι σε θέση να **κατανοούν το κυριολεκτικό νόημα** προτάσεων ή σύντομων αποσπασμάτων. Επίσης, αναγνωρίζουν την κεντρική ιδέα ενός κειμένου του οποίου το θέμα είναι συνηθισμένο ή την πρόθεση του συγγραφέα του, και κάνουν απλές συνδέσεις ανάμεσα σε πληροφορίες που βρίσκονται κοντά ή μία στην άλλη ή ανάμεσα σε πληροφορία που δίνεται στο κείμενο και εξωκειμενικές γνώσεις.

Μπορούν να επιλέγουν τη σωστή σελίδα, εάν **καλούνται να εντοπίσουν απλώς μία ή περισσότερες πληροφορίες σε σύντομα κείμενα**.

Οι αναγνώστες που κατατάσσονται στο επίπεδο 1α **μπορούν να προβληματιστούν σχετικά με το κεντρικό θέμα απλών κειμένων**, όπου οι πληροφορίες αναφέρονται ρητά, ή σχετικά με τη σημασία συγκεκριμένων πληροφοριών (για παράδειγμα, να διακρίνουν την κεντρική ιδέα από δευτερεύουσες λεπτομέρειες).

Οι περισσότερες ερωτήσεις αυτού του επιπέδου περιλαμβάνουν ξεκάθαρες οδηγίες όσον αφορά το ζητούμενο αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα εργαστούν οι μαθητές, προσδιορίζοντας με ακρίβεια τα αποσπάσματα ή τα κείμενα στα οποία θα επικεντρωθούν για να απαντήσουν.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 1Α

ΤΙΤΛΟΣ: ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ (ερώτηση 4)

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Κείμενο αλληλεπίδρασης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Στατικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση και ερμηνεία κειμένου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να λάβεις υπόψη τη συζήτηση στο φόρουμ στα δεξιά. Κάνε κλικ σε μία επιλογή, για να απαντήσεις στην ερώτηση.

Γιατί ο Ανδρέας Προσφορές απαντά στο ερώτημα της Ιβάνας_88;

- A. Για να προωθήσει την επιχείρησή του.
- B. Για να απαντήσει στο ερώτημα της Ιβάνας_88.
- Γ. Για να συμπληρώσει τη συμβουλή της Μάρθας.
- Δ. Για να δείξει τις γνώσεις του για τα πουλερικά.

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

A. Για να προωθήσει την επιχείρησή του.

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 και τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 1Α. Το επίπεδο δυσκολίας της ερώτησης αφορά την κατανόηση κυριολεκτικού νοήματος σε σύντομο απόσπασμα και την αναγνώριση της πρόθεσης του συντάκτη σε αυτό (η προώθηση της επιχείρησής του).

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_76/story.html

Επίπεδο 1B

Στο επίπεδο 1β οι αναγνώστες είναι σε θέση να κατανοούν την κυριολεκτική σημασία απλών φράσεων. Μπορούν επίσης να ερμηνεύουν την κυριολεκτική σημασία του νοήματος του κειμένου κάνοντας απλούς συσχετισμούς ανάμεσα σε πληροφορίες που βρίσκονται κοντά ή μία στην άλλη στην ερώτηση ή στο κείμενο.

Είναι σε θέση να εντοπίζουν πληροφορίες που αναφέρονται ρητά σε μια φράση, σε ένα σύντομο κείμενο ή σε μια λίστα. Μπορούν επίσης να επιλέξουν τη σωστή σελίδα με τη βοήθεια συγκεκριμένων και απλών οδηγιών.

Στις ερωτήσεις του επιπέδου 1β οι αναγνώστες καθοδηγούνται με πολύ συγκεκριμένο τρόπο στα κατάλληλα σημεία του κειμένου. Τα κείμενα σε αυτό το επίπεδο είναι σύντομα και γενικά είναι βοηθητικά προς τον αναγνώστη, διότι περιλαμβάνουν πολλές επαναλήψεις, εικόνες ή γνώριμα σύμβολα. Συνήθως δεν υπάρχουν ανταγωνιστικές προς τη ζητούμενη πληροφορίες.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 1B

ΤΙΤΛΟΣ: ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ

ΜΟΡΦΗ: Συνεχές κείμενο

ΕΙΔΟΣ: Κείμενο αλληλεπίδρασης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ: Στατικό κείμενο

ΝΟΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Κατανόηση κειμένου (απόδοση της πληροφορίας με τη συγκεκριμένη σημασία που έχει στο κείμενο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να ανατρέξεις στο φόρουμ «Τα Κοτόπουλα και η Υγεία τους» στα δεξιά. Κάνε κλικ σε μία επιλογή, για να απαντήσεις στην ερώτηση, .

Ποιος είχε θετικές εμπειρίες χορηγώντας ασπιρίνη σε μια πληγωμένη κότα;

A. Η Ιβάννα_88

B. Η ΝέλλυB79

Γ. Η Μάρθα

Δ. Ο Βασίλης.

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ. Η Μάρθα

Η ερώτηση προέρχεται από θέμα του PISA 2018 και τοποθετείται στο επίπεδο δυσκολίας 1B. Το επίπεδο δυσκολίας καθορίζεται από το ότι η ερώτηση αφορά τον εντοπισμό πληροφορίας σε σύντομο κείμενο, απλό κείμενο.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να δείτε το πλήρες θέμα

https://skills4life.gr/themata/KK/KK_76/story.html

Επίπεδο 1Γ

Στο επίπεδο 1γ οι αναγνώστες διακρίνουν αν σύντομες και απλές ως προς το λεξιλόγιο και τη σύνταξη φράσεις παρέχουν λογικό νόημα ή όχι.

Παράδειγμα ερώτησης στο επίπεδο 1Γ

ΕΡΩΤΗΣΗ: Να διακρίνεις αν οι παρακάτω προτάσεις έχουν λογικό νόημα ή όχι.

Ο καλλιτέχνης ζωγράφισε το τοπίο.

Το άσπρο μπαλόνι κράτησε το μυστικό του.

Ευχαριστώ!

Το έργο υλοποιήθηκε με Επιστημονικά Υποβλήσα τον Καθήκοντα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστασία Εμβρασηλή και χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.